

Mgr Grzegorz Właźlak

STRESZCZENIE pracy doktorskiej

Tytuł pracy: **Neoclassical Formations and Latinate Affixation in the 18th-Century English Word-Formation: A Corpus- and Dictionary-Based Analysis**

“Złożenia neoklasyczne i derywaty z afiksami łacińskimi w słowotwórstwie języka angielskiego osiemnastego wieku. Analiza korpusowo-słownikowa”

Praca poświęcona analizie korpusowej i słownikowej neoklasycznych złożzeń zawierających elementy pochodzenia łacińskiego i greckiego w słowotwórstwie języka angielskiego osiemnastego wieku. Okres ten jest uznawany w literaturze przedmiotu jako podsumowanie epoki licznych zapożyczeń z języków klasycznych (łaciny i greki), oraz z języków romańskich, w tym głównie z języka francuskiego, od Średniowiecza poprzez XV, XVI i XVII wiek. Autor stara się dokonać zestawienia form nowoutworzonych w osiemnastym wieku, z udziałem ww. afiksów i formantów w celu dokonania oceny ilościowej i jakościowej tych procesów, ich udziału w procesach morfologicznych i wpływu na system języka angielskiego w tym czasie. Pod uwagę będą brane czynniki wewnątrzjęzykowe jak produktywność, blokowanie pewnych form, czy konkurowanie grup afiksów w derywowaniu synonimicznych i polisemicznych formacji, jak i czynniki zewnętrzne: otoczenie społeczno-historyczne i polityczne, literatura okresu, rozwój nauki i przemysłu, przemiany obyczajowe.

Ze względu na nieokreślony status złożzeń neoklasycznych jako złożzeń lub formacji afiksalnych we współczesnej morfologii, autor zamierza przyjrzeć się wyrazom tworzonym z udziałem łacińskich i greckich elementów w ich powszechnym użyciu jak i w rejestrze naukowym. W tym celu korzystać będzie z kilku rodzajów źródeł takich jak: korpus tekstów z osiemnastego wieku (ECCO), korpus leksykonów i słowników (LEME) oraz współczesne słowniki języka angielskiego, w tym Oxford English Dictionary (OED), jako punkt odniesienia dla najwcześniejszych atestacji powstałych form. W badaniu pod uwagę będą brane słowa, których potwierdzona forma pojawia się po raz pierwszy w osiemnastym wieku i jest efektem procesów językowych zainicjowanych pod wpływem elementów obcego pochodzenia oraz z udziałem takich elementów, głównie, jak to zaznaczono w temacie, neoklasycznych, łacińskich i greckich. Zawężenie perspektywy czasowej do określonej epoki, i próby odniesienia do etapów rozwoju języka angielskiego bezpośrednio poprzedzających, lub następujących po Oświeceniu, proponują dynamiczny model obrazowania stanu słowotwórstwa w epoce, która starała się stosować daleko idący puryzm językowy i preskrytywizm gramatyczno-leksykalny. Jest to także epoka powstawania dużej ilości dzieł leksykograficznych, z najważniejszym z nich, pod redakcją Dr Samuela Johnsona w 1755. Dzieło to może być ważnym diagnostykiem, jeśli chodzi o kierunki rozwoju języka angielskiego w epoce jednoczenia się Królestwa na wyspach i jego ekspansji na świat.

W rozdziale wstępnym jest przedstawiona wizja teorii języka w świetle epoki klasycyzmu angielskiego i podejście głównych autorytetów językowych epoki do zapożyczeń i neologizmów. W kolejnej części autor omawia status zapożyczeń w języku angielskim

i dokonuje klasyfikacji, która będzie stosowana w dalszych rozdziałach pracy, a następnie przechodzi od zwięzłej prezentacji historii zapożyczeń i wpływów innych języków na język angielski, w szczególności łaciny i greki. Przegląd tych wpływów rozpoczyna się od okresu staro-angielskiego, poprzez średniowieczny język angielski do czasów wczesnego języka współczesnego, ze szczególną uwagą poświęconą łacińskim i greckim afiksom oraz złożeniom neoklasycznym, które pojawiały się w danych okresach.

Kolejne rozdziały pracy poświęcono rozważaniom teoretycznym na temat złożzeń neoklasycznych w oparciu o wiodące teorie językoznawcze, gdzie w części III autor prezentuje główne definicje z zakresu słowotwórstwa i morfologii języka angielskiego, oraz dyskutuje zasadnicze problemy terminologiczne i formalne, jeśli chodzi o status formacji neoklasycznych i zakres stosowania afiksów pochodzenia łacińsko-greckiego. Rozdział IV podejmuje problem metodologii badań przyjętej w tej pracy, ponownie podsumowując zakres stosowanej terminologii oraz rodzaje źródeł pierwotnych (słowniki, leksykony z danej epoki, ich korpusy:: LEME, ECCO, Helsinki Corpus) i wtórnych, jak i główne cele przeprowadzanego badania i jego procedurę. Pod uwagę są brane również możliwe przeszkody metodologiczne, dotyczące zastosowania korpusu językowego i słowników, jako głównych źródeł informacji na temat procesów słowotwórczych.

Rozdział piąty dotyczy analizy zebranego materiału, który został podzielony na część poświęconą prefiksom i neoklasycznym formantom, które pojawiają się jako element wstępny kombinacji o charakterze złożzeń, oraz części drugiej, która obejmuje sufiksy i elementy końcowe złożzeń neoklasycznych. Autor wyjaśnia decyzje dlaczego komponenty inicjujące i kończące złożenia neoklasyczne zostały oddzielone w swej analizie od typowych prefiksów i sufiksów, podając kryteria ustalone przez współczesnych wiodących autorów w dziedzinie angielskiej morfologii i słowotwórstwa (L. Bauer, V. Adams, R. Dixon, R. Huddleston i G. Pullum, R. Quirk). W końcowej części tego rozdziału zostali omówieni główni przedstawiciele angielskiego Oświecenia, ze szczególną uwagą na złożenia neoklasyczne i neologizmy afiksalne odnalezione w ich dziełach i potwierdzone poprzez atestacje w OED.

Ostatnie rozdziały pracy to dyskusja (VI) oraz wnioski, gdzie omówione zostają osiągnięte cele pracy z punktu widzenia założeń rozdziału IV i metodologii badań. Autor dokonuje próby podzielenia wniosków na te poświęcone stricte zagadnieniom formalno-językowym z pozycji morfologii i słowotwórstwa, oraz na takie, które przyjmują perspektywę diachroniczną, kulturowo-socjologiczną, obejmującą elementy analizy poza-lingwistycznej. W pierwszej części wniosku autor postuluje, idąc za innymi językoznawcami (Ten Hacken 1998, Panocova, 2014), że złożenia neoklasyczne i ich elementy (początkowe i końcowe) powinny stanowić odrębną kategorię w słowotwórstwie danego języka, gdyż są wynikiem procesu zapożyczenia, a potem zmian słowotwórczych, przez co rządzą się innymi regułami tworzenia nowych leksemów. Aspekty pozajęzykowe obejmują znaczenie i wpływ epoki Oświecenia, a filozofii języka (preskrytywizm, puryzm) w szczególności, oraz podejścia wiodących autorytetów językowych do kwestii uzusu językowego, tworzenia neologizmów i ich upowszechniania.

Neoclassical Formations and Latinate Affixation in the 18th-Century English Word-Formation: A Corpus- and Dictionary-Based Analysis

SUMMARY

The present study concerns analysis of neoclassical formations and derivatives with Latinate affixes in English in the 18th century based on corpora and dictionaries. The period Classicism is recognized in literature of the subject as a summary after the times of numerous borrowings from classical languages (Latin and Greek), and related Romance languages, mainly from French, since the Middle Ages through 15th, 16th and 17th centuries. The author's intention is to make an inventory of derivatives and forms of newly created words in the eighteenth century, with the participation of the abovementioned affixes and formatives for the purpose of quantitative and qualitative evaluation of the word-formation processes, their impact on morphological system and the English language in general at this time. Intra-language factors such as productivity, blocking of certain forms, or competing groups of affixes in the derivation of synonymous and polysemous formations will be taken into account, as well as extra-linguistic factors such as socio-historical and political environment, literature of the period, development of science and industry, changes in linguistic habits etc.

Due to the undefined status of neoclassical formations as compounds or affixal derivatives in contemporary morphology, the author intends to look at the words created with Latin and Greek elements in their general use as well as in the scientific register. For this purpose, several types of sources will be used, such as the body of texts from eighteenth century corpus (ECCO), the body of lexicons and dictionaries (LEME corpus) and modern English dictionaries, including Oxford English Dictionary (OED), as a reference for the earliest attestations of the resulting forms. The study will take into account and examine words whose confirmed form appeared for the first time in the eighteenth century, and which are the result of language processes initiated by elements of foreign origin mainly, as indicated in the title of the present study, i.e. neoclassical combining forms and affixes of Latin and Greek origin. By narrowing the time perspective to a specific era, this investigation attempts to refer to the stages of the English language development immediately preceding, or following the times of Enlightenment. In consequence, it proposes a dynamic model of depicting the state of word formation in the times of far-reaching purism and grammatical-lexical prescriptivism by the language authorities of the era. This is also the age of a large number of lexicographical works being published, with the key publication of *A Dictionary of the English Language* by Dr. Samuel Johnson in 1755. This work can be an important diagnostic when it comes to the development of the English language in the times of the Kingdom uniting on the islands, and its subsequent expansion into the world.

The introductory chapter presents a vision of a theory of language in the light of the English classicism and an approach of major language authorities to borrowings and neologisms. In the next part, the author discusses a status of borrowings in English and offers

a classification of loans used further in the work; then presents a concise history of borrowings and the influence of foreign language elements on English, with a particular attention to Latin and Greek in consecutive periods. The overview of these influences starts with the Old English period, through the Middle English to the Early Modern English, with a special concern given to Latin and Greek affixes and neoclassical combining forms that appeared in the period under study.

The next chapter of the thesis is devoted to theoretical considerations on neoclassical formations with combining forms and with Latinate affixes based on contemporary linguistic theories. In chapter III, the author presents main terms in the field of word formation and morphology of English, and discusses the basic terminological and formal problems regarding the status of neoclassical formations and the scope of Latin and Greek affixes. Chapter IV deals with methodology of research adopted in this work, with the attempt to summarize the scope of terminology and types of primary sources (dictionaries, lexicons from a given era, their corpora: LEME, ECCO, Helsinki Corpus), and secondary sources with and the main objectives of the study, and research procedure. Possible methodological constraints concerning the use of language corpora and dictionaries, as the main sources of information on word formation, are also taken into account in this part of the study. The fifth chapter deals with analysis of collected material, which has been divided into a part devoted to prefixes and neoclassical combining forms that appear as the initial element of the combination, and the second part, which includes suffixes and final combining forms in neoclassical formations. The author explains the reasons why the components, initiating and terminating neoclassical compounds were separated in the analysis from typical prefixes and suffixes, giving criteria set by contemporary leading authors in the field of English morphology and word formation (L. Bauer, V. Adams, R. Dixon, R. Huddleston and G. Pullum, R. Quirk).

The last chapters of the work include discussion (chapter VI) and conclusions, where the achieved goals of the work are debated from the point of view of assumptions as presented in chapter IV and the research methodology. The author attempts to divide the conclusions into those devoted strictly to formal and linguistic problems, from a position of morphology and word-formation, and to those that adopt a diachronic, cultural and sociological perspective, including elements of extra-linguistic analysis. In the first part, the author postulates, following other linguists (Ten Hacken 1998, Panocova, 2014), that neoclassical compositions and their combining forms (initial and final) should constitute a separate category in the word-formation of a given language, because they are the result of the borrowing process, and afterwards word-formation processes, which are governed by different rules of deriving new items. The extra-linguistic aspects include a significance and influence of the Age of Enlightenment, the attitudes towards language (prescriptivism, purism) in particular, and the approach of leading language authorities to the issue of linguistic usage, creation of neologisms and their dissemination.